

Daniel 8:10-13 en 25b

1 verzoening

2 vervanging

3 verlossing

Gemeente,

We zijn 2 jaar verder. Na het gezicht van die vier dieren in Daniel 7. In het 3^e jaar van Belsazar, het laatste ook, krijgt Daniel weer een gezicht van God. Het is 539 voor Christus. Ik denk dat je er nog nooit van gehoord hebt, ook niet op school of zondagsschool. Dus wat zag Daniel?

De eerst een ram, mannetjesschaap. Met twee horens. De ene hoorn is het rijk van de Meden, de tweede, de grootste dat van de Perzen, dat daarna kwam. Hij stoot alle kanten op. En dan een bok, een mannetjesgeit. Meen hoorn. Uit het westen. Uit Griekenland. En de bok was sterker! De ram valt en hij vertrapt hem. Die hoorn is Alexander de Grote. Als hij sterft, komen er vier horens voor terug. Vier veldheren nemen zijn plaats over. En één van hen wordt groot en sterk. Vooral tegen het sierlijke land, het sieraad: Israel. En die hoorn is koning Antiochus de 4e. Een onbekende naam, maar belangrijk. Want hij is het voorbeeld, het prototype van de antichrist. Wat doet hij? Hij valt het heilige land binnen, Israel. 175 voor Christus. Hij richt zich tegen het heir, het volk des hemels. Dat is het volk Israel. Gods verbondsvolk. Hij maakt zich groot tegen de Vorst, de Koning van dat volk. God, Jezus Christus.

1 verzoening

Want Hij neemt het gedurig offer weg. Het altijd voortgaande offer. Elke morgen en elke avond. Volgens Exodus 29:36 ev. Zonder ooit over te slaan werd er elke morgen en elke avond geofferd. Je zou zeggen: wat kan dat nou zo'n Syrische koning schelen? Als die Joden zich daar nou goed bij voelen om wat koetjes en schaapjes te slachten en te verbranden, laat ze dan. Als zij daar nut inzien. Andere overheersers lieten dat ook vaak in stand, dan bleef Israel tenminste rustig. Maar Antiochus de 4^e niet. Hij maakt er een eind aan en...hij vervangt dat door wat anders: hij plaatst op het altaar een afgodsbeeld van de Griekse hoofdgod Zeus. Dat gebeurt in 168 voor Christus. Dat is de afval van vers 12. In plaats van de offerdienst een andere dienst: aan het beeld van Zeus. In de tempel Gods! En het volk van God wordt eraan overgegeven. Velen van Israel gaan erin mee. Doen eraan mee. Doen er niet moeilijk over. En het verbazende is dat je dan leest: en het gelukte hem wel. Vers 12. Die Antiochus de 4^e ziet alles lukken wat hij wil. Vers 24: en hij zal geluk hebben, succes. God grijpt niet in. God verdedigt Zijn tempel niet,

God neemt het niet op voor Zijn offerdienst. Antiochus de 4^e krijgt het voor elkaar!

Je zou dus denken: dat is het einde. Einde van Israels godsdienst. Einde van de dienst der verzoening. En dat is einde van Gods dienst op aarde. Als er geen dienst der verzoening meer is, is er niks meer. Maar dat is niet zo: dat weten we. Later werd er toch weer geofferd in de tempel. En op Golgotha is er toch geofferd! Alle gedurige offers komen samen in dat offer van Christus. En de dienst daarvan vindt plaats al eeuwen lang de wereld door, ook vanmorgen in hervormd Waarder. Dus het is die Antiochus de 4^e toch niet gelukt om de dienst van God uit te roeien. Want, want zegt vers 25 slot ineens onverwachts: doch hij zal zonder hand, zonder mensenhand verbroken worden. In 165 voor Christus sterft hij, nog jong, ineens aan een merkwaardige ziekte tijdens een veldtocht. Hij delft toch het onderspit.

Dat heeft Daniel gezien. Dat zal er in de toekomst gaan gebeuren. En in die toekomst zitten wij middenin. Als we dat dan naast Daniel 7 leggen zien we een verschil in methode. Daar was dat verschrikkelijke vierde dier een moordmachine gelijk. Klauwen, poten, vertrappend, vermoordend. Daar zagen we één kant van de duivelse openbaring op weg naar het einde: vervolging. Dat is in Openbaringen het beest uit de zee.

Maar hier zien we een andere kant van de duivelse werkwijze. Verleiding. Het beest uit de aarde in Openbaringen. Dat zich erop richt om de offerdienst te vervangen door wat anders. De bediening van de verzoening weg te halen uit de tempel. En later: door gang van Jezus naar het kruis te verhinderen op allerlei manieren. En nu: door zich te richten op de verkondiging van het offer: de prediking als bediening der verzoening. Daarin gaat het om hét Offer: Jezus Christus. En bij offer gaat het altijd om: jij of ik. Bij de bediening van de verzoening in de prediking gaat het erom dat Jezus tot ons komt en zegt: jij of ik. Eén van ons beide moet de schuld dragen, de vloek ondergaan, Gods toorn opvangen. Jij. Want jij hebt het ernaar gemaakt, jij verdient niet anders. Of ik. Ik wil het voor je doen. Ik wil het van je overnemen, afnemen. Ik, of jij, of toch zelf, of ga je toch zelf het erop aan laten komen? Het is: Ik voor u daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven, of: jijzelf. Dat is de bediening van het offer van Christus in de preek. Ooit daarvoor bezweken? Ingewonnen? Heere, nee, nee niet ik, niet ik, maar U, neemt U het over! Dat is het verschil tussen eeuwig leven en blijven onder Gods toorn.

2 vervanging

En nou hebben we gezien: de antichrist, de duivel richt zich hierop. De bediening van het offer moet weg. Die wekelijkse bediening van het offer moet weg. Is hem een doorn het oog. Dan mag er best een kerk blijven, waarin wat gebeurt en waarin de gemeente bij elkaar komt, maar dan rondom wat anders. Rondom een prediking, tenminste zo wordt het nog genoemd, waarin je heel wat gemoedelijkheden hoort, indrukken en gevoelens, en een weg, en belevingen, maar: het offer is er uit: Jij of ik. Of aan de andere kant een prediking, zo heet het dan nog wel, waarin iedereen kind van God is, en we allemaal geloven en Jezus de onze is. Maar het offer is er uit weg. Jij of Ik. Duivelse vervanging. Daar moet je tegen waken als kerkenraad. En ook als je over 10 jaar in de kerkenraad zit: dat het offer niet verdwijnt uit de prediking.

En dat het offer niet verdwijnt uit het geloof. Uit de godsdienst. Want als u, jij nou zou moeten zeggen op huisbezoek, of zomaar op je werk, het komt er ineens op: wat is jouw geloof nou? En je vertelt zo het één en ander: wat je meemaakte, hoe je wonderlijk werd uitgeholpen bij je examen, je werk, in je ziekte, hoe je voelt dat God je helpt en draagt als het moeilijk is. Hoe God je zegent in gezondheid en gezin. Maar: waar is het offer? Als je je geloof zouden moeten verantwoorden, maar het offer komt er niet in voor.... Dan is het hol, leeg. Hoeveel verhalen van bekering en geloof hebben van alles en nog wat in zich: maar geen offer. Dat is invloed van de antichrist. Dat is duivelse vervanging.

En dat het offer verdwijnt uit je dagelijks leven. Het gedurig offer: dagelijks omgaan met God door het offer van Christus. 's Morgens en 's avonds lezen we. Via het offer naderen tot God. 's Morgens om via het offer te vragen om Zijn Geest, Zijn leiding, te danken voor de nacht. 's Avonds via het offer van Christus smeken om vergeving en verzoening. Bidden om bewaring in de nacht. 's Morgens en 's avonds het offer. Dat moet weg, denkt de duivel. 's Morgens laat ik de wekker zo laat zetten dat het er bij inschiet. En laat ik die smartphone zo dicht bij het kussen liggen dat hij daar gelijk aan begint als hij wakker wordt. En 's avonds maak ik hem zo moe dat hij in slaap valt voor hij bij het offer is. En verstrooi ik zijn gedachten zo door alles wat op de sociale media te doen was dat het offer eruit verdwenen is. Duivelse vervanging.

Gemeente, wat is het ons waard? De bediening van de verzoening! Het offer van Christus, in de prediking, in de sacramenten. Is het dat wat ik ooit vertelde van die vrouw in Putten. Misschien weet je het nog wel: ds Kievit kwam op huisbezoek bij een weduwe in Putten, paar jaar na de oorlog, na de razzia van 1944. En die vrouw vertellen: o dominee ik heb zo gebeden in de kelder van ons huis. Mijn man en zoon waren mee afgevoerd naar de kerk, daar waren de mannen verzameld. Ik heb

gebeden: Heere, laat mijn man terugkomen, weer thuiskomen, niet op transport gezet worden. Maar hij kwam niet terug. Toen bad ik: Heere, als dan mijn man niet terugkomt, laat dan mijn zoon terugkomen, zo jong nog. Maar mijn zoon is niet terugkomen, afgevoerd, meegenomen. Maar dominee, mijn gebed is verhoord. Verhoord. Want ik bad als dan mijn man wordt meegenomen en mijn zoon wordt meegenomen, o Heere, laat ze dan de bediening van het Woord niet meenemen. Laat Uw dienst, de prediking in Putten blijven. En God heeft gehoord! Man en zoon zijn weg, de oorlog is voorbij, maar de prediking is er nog.

Wat is de prediking ons waard? Het klinkt wat onwerkelijk voor ons: maar zou het meer zijn dan je vriend of vriendin, je man of vrouw of kinderen. Kun je je daar iets bij voorstellen? Omdat je Woord en sacrament hebt liefgekregen? Je leven in vindt. Dat merken ze als we een gezin mogen hebben. Als je ziek bent en je moet een verjaardag of receptie missen, nou goed, als ik maar geen kerkdienst hoef te missen? Als je dinsdag eens verzucht: ik wou dat het weer zondag was, kind. Was het maar kerk. O gelukkig, het is de week dat het ook op woensdag is. En ja het is wel vroeg dag morgen, maar de wekker een kwartiertje vroeger, want zonder het offer gezien te hebben kan ik de dag niet beginnen. Dan is de collecte voor de kerk en instandhouding erediensten ook niet iets wat er bij hangt. Maar ze merken het ook als het anders is: als we één keer per zondag genoeg vinden. Als we de avondmaalsdiensten overslaan, ook dat komt voor onder ons. Als onze kinderen nooit met liefde naam 'Jezus' horen uit onze mond. Je hebt het over van alles en nog wat met ze: van je bedrijf, van je hobby, van hun toekomst, maar over Jezus, Golgotha, vergeving, horen ze je nooit.

Wat is het offer ons waard? Of is de tijd niet ver meer dat ook onder ons het wordt vervangen door iets anders? In Nederland. Eerst door een verkondiging waarin het offer niet voorkomt. Dan door een verkondiging waarin alleen horizontale onderwerpen ter sprake komen. Maagdelijke geboorte van Jezus, opstanding uit de doden, het is allemaal verzwegen en ontkend. En dan worden kerken verkocht en ingericht als museum of theater. In het licht van Daniel 8 is dat nogal wat. In plaats van de offerdienst is er in het dorp een museum in de kerk. Vervanging. Op hoeveel plaatsen al? In hoeveel harten al, geloof zonder offer, in hoeveel levens al, geen morgen- geen avondoffer meer.

Dan staat er twee keer het woord: overgegeven. Vers 12 en vers 13. Dat betekent: door God. Velen worden door God overgegeven aan die afvaldienst. We hadden het in twee groepen maandagavond daar ook over. Toen uit Romeinen 1. Wat is straf van God? Dan denk je meestal: ziekte, overstroming, aardbeving. Maar wat is volgens de Bijbel straf van God? Dat hij je overgeeft. Aan zonden, aan een dienst zonder offer, een

godsdienst zonder verzoening, een leven zonder morgen- en avondoffer. En je hebt er geen last van, je geweten prikt niet. God geeft je over aan een leven zonder offer. Aan de satan. Als je dat merkt bij jezelf, als je dat moet erkennen, zou je dan niet roepen: Heere, keer af Uw wraak en doe Uw toorn teniet? Daar heeft Hij op gewacht! Hij doet niet liever.....

3 verlossing

Het is een donkere tijd geweest voor Israel. Voor de ware vromen in Israel. Toen in 168 voor Christus de offerdienst werd stilgelegd. En een beeld van Zeus ervoor in de plaats kwam op het altaar. En velen aan die dienst werden overgegeven, zich daarmee verenigden. De tijden veranderen, dan kun je toch niet altijd blijven bij wat vroeger was. We leven nu eenmaal in een Griekse cultuur. Dus dan moet je daar ook je wat mee verstaan. En wie het niet deed werd bedreigd, vervolgd. Vervanging en vervolging gaan ook vaak samen op. Dus er werden er gedood. Moeders met hun baby's om de hals werden in de rivier gegooid en verdronken. En toch, en toch... we zagen het al: het was het laatste niet. Er kwam een eind aan. Het was een tunnel, geen grot. Na 3 ½ jaar kwam er een einde aan die verschrikkelijke tijd. Omdat de duivel overwonnen is. Omdat nog geen 2 eeuwen later de Vorst des hemels Zelf zou komen. Om te strijden tegen de duivel. En wat heeft de duivel gestreden. Want deze Jezus zou het offer brengen. De samenballing en de vervulling van al die dagelijkse offers in de tempel. Satan heeft dat offer willen verhinderen boven alles. Kindermoord in Bethlehem, woede in Kapernaum dat ze Hem wilden werpen van de steilte. Verzoeking in de woestijn, verzoeking door Petrus, Zijn discipel, verzoeking in Gethsemané. Verzoeking aan het kruis: kom dan af. Want dat offer mag niet plaatsvinden! Maar Jezus overwon. Koninklijk! Hij bracht Zichzelf ten offer. Priesterlijk! Hij overwint! Omdat Hij het wilde. Hij wilde Zichzelf ten offer brengen. Om Zijn Kerk te verlossen. Om al de Zijnen Zich tot een eigendom te verkrijgen. Daar had hij het voor over. Had Hij Zijn leven, Zijn bloed voor over. Ik voor u.

En met terugwerkende kracht om zo te zeggen is het nut gebleken in die tijd. In 165 voor Christus sterft Antiochus de 4^e onverwacht. En Judas de Maccabeeer herstelt de offerdienst weer in de tempel. En op, bijzondere datum, 25 december 165 voor Christus, wordt er na 3 ½ jaar weer geofferd in de tempel. De 2300 morgens en avonden van vers 14 zijn dan voorbijgegaan en de offerdienst vindt weer plaats. Jezus overwint. De tunnel is voorbij.

Zo is dat meer gebeurd in de geschiedenis. Voor de Reformatoren was het geen vraag wanneer de antichrist zich weer heeft geopenbaard. De offerdienst wordt stilgelegd, de bediening der verzoening en vervangen door wat anders. Calvijn en alle anderen zeiden: de paus. De officiële rk leer. De bediening der verzoening vervangen door goede

werken en door de mis. Nou, daar zit wat in, moet je zeggen. Dan hebben we het over de officiële rooms katholieke leer en de paus, niet over afzonderlijke rooms katholieken allemaal. Eeuwen lang gaf God Zijn Kerk eraan over. Een lange, lange tunnel. Totdat de Reformatie kwam. Onverwachts. Luther opstond. En wie zal zeggen hoe en hoe vaak het weer zo gaan zal in de geschiedenis van de kerk? Een donkere tunnel en dan een uitkomst van God? En in de geschiedenis van het volk Israel: denk aan de gruwelijke jaren van de WO II. Vijf jaren lang, een donkere tunnel, maar: er kwam een einde aan.

En dan valt op hoe dat dan gaat: dat ingrijpen van God komt onverwachts. De satan, de antichrist wordt juist sterker en sterker. Het gelukt hem. Velen worden overgegeven. Hij lijkt heer en meester. En dan ineens: satan valt en wordt gebroken, de verlossing komt! Dat patroon wordt hier getekend en voorzeggd in Daniel 8. De uittocht uit Egypte kwam toen de verdrukking het zwaarste was, de terugkeer uit Babel kwam toen het leek dat alles op slot zat. De geboorte van Jezus kwam toen alles verstand en verstand leek en Rome heerste. De wederkomst zal komen als de mensen sidderen van angst over al de rampen en verschrikkingen die plaatsvinden. Dus als de macht van satan het sterkste lijkt, het gelukt hem, dan grijpt God in. Daarom is het zo bedrieglijk voor het blote oog. Want dat zegt: de kant van de duivel staat er prima voor. Kan niks gebeuren. Satan geeft je het gevoel: maak je geen zorgen, je voelt je goed, en er is niks aan de hand. Sterven? Nog lang niet. Wederkomst? Wat zie je daar nou van? Wees gerust. Je staat er goed voor. Je bent alleen onverzoend en onbekeerd, maar ach, dat loopt zo'n vaart niet. En ineens grijpt God in, komt Zijn oordeel en je wordt zonder hand gebroken: een ziekte, een ongeluk, een harstilstand, de wederkomst. God heeft geen mensenhand nodig om je voor Zijn rechterstoel te roepen. Vreselijk als je werd verblind door hoe het er voor leek te staan. Zo nietsvermoedend, zo gerust, zo onvoorbereid..... Je ziet het niet aankomen dat God gaat oordelen, met het blote oog.

Je kunt nagaan hoe moeilijk het geweest is in die tijd van Antiochus de 4e. Velen werden overgegeven. Anderen werden vertreden en vermoord. Wie blijft er dan over? Wie blijft er dan behouden? Alleen wie van een Ander is geworden! Door het offer is overgezet: dat ik in leven en sterven het eigendom ben van mijn getrouwe Zaligmaker Jezus Christus, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen heeft betaald! Offer. Alleen die blijft over. Diens godsdienst niet alleen bestaat uit eigen werk, eigen inspanning, eigen strijd, eigen volhouden, eigen wil, maar wiens godsdienst bestaat uit het werk van een Ander, uit het offer van Christus. Dat ik niet van mijzelf ben, het niet zelf hoeft te doen, te beredderen, maar Hij heeft het gedaan en mij gekocht.

Dat betekent ook dat de Kerk zuchten kan. In de tunnel van beproeving, van verdrukking, van eenzaamheid. Voor je blote oog zou je denken: dit komt nooit meer goed. Ik bezwijk. Ik houd het niet vol. En het lijkt er nog niet op dat er een einde aan komt. Als ik verder denk in de lijn van nu dan loopt op niks uit, op ondergang, op mijn verderf, mijn niet meer verder kunnen. Doch, doch. God, Jezus zal ingrijpen. Precies op tijd. Voordat je echt afvalt en bezwijkt is Hij er en is de tunnel ten einde. Ook in je persoonlijk leven: als de duivel lijkt op zijn sterkst te zijn: hij vecht je zo aan, hij bespringt je zo vreselijk, hij maakt je zo wanhopig. Als dit zo verdergaat dan ga ik erin onder en verdrink ik..... Doch, doch. God, Jezus zal ingrijpen.

Maar waarom dan zo laat? Waarom duurt het dan zo lang? Ja, dat is Zijn wijsheid, maar iets kunnen we wel zeggen. Onder andere dat God de boosheid van de duivel ten top wil laten stijgen zodat Zijn oordeel rechtvaardig zal blijken te zijn. En onder andere om Zijn Kerk te louteren, te zuiveren. Dat zien we in Daniel 8. Want wat gebeurt er als Daniel ziet dat het offer wordt weggenomen en er een afval voor in de plaats komt en velen worden overgegeven? Dan hoort hij een heilige spreken: hoe lang, tot hoe lang zal dat zijn?

Dat gebed, die vraag: die groeit in de verdrukking. Hoelang nog Heere? Voor U ingrijpt en komt? Bidt u het al voor Israel. Hoe lang nog voor U komt en uw volk massaal tot U roept? Is daar niet alle aanleiding toe? Bidt u het al voor Nederland, als zoveel kerken gesloten worden, zoveel preekstoelen ontwijd worden: Heere, tot hoelang? Heere, hoelang gaat dat nog door? En bidt u het al voor de Kerk des Heeren op aarde. Heere, tot hoelang, hoe lang nog, voor U wederkomt? Het is waar, vaak moet er vervolging zijn en verdrukking voordat dit gebeden wordt.... In de vervolgde Kerk hoor je dit gebed het meeste: Heere, hoe lang. Maar is dat goed? Dat het bij ons ontbreekt, omdat wij het aards gezien beter hebben? In verdrukking, in beproeving van welke vorm dan ook wil de Heere die zucht, die smeking eruit persen, opwekken: Heere, hoe lang nog, Heere, kom en verlos en grijp in.

Amen